

УДК 316.334.22

Хміляр Д.Д., директор ПО та ПК АПК, професор, к.в.н.,
Драчук А.О., методист-консультат підрозділу сприяння працевлаштування
студентів і випускників університету

Чепига М.П., методист вищої категорії, професор,
Верес Є.М., доцент ©

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького*

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ В СЬОГОДЕННІ

Описано проблеми працевлаштування у зв'язку з скороченням сільськогосподарського виробництва та вимог роботодавців до професійної майстерності випускників. Обговорюється роль другої освіти для покращення працевлаштування у конкретному середовищі.

Ключові слова: працевлаштування, студент, випускник, професія, друга освіта, організація, координування.

Масштабність завдань у царині розвитку інтелектуального потенціалу українського суспільства об'єктивно потребує омолодження фахової еліти, вироблення та застосування нових високих стандартів для випускників ВНЗ.

Відомо, що за своїми природними, виробничими та людськими ресурсами Україна є потенційно багатою країною. Проте переважна більшість її громадян є на межі бідності.

Багато, хто задається питанням: у чому причина такого парадоксу?

Причина зрозуміла: недосконала внутрішньо-суспільна організація. А фахівців і організаторів випускають вищі навчальні заклади. Отже, вчимо та виховуємо не так, як в інших передових країнах і не тих молодих людей вчимо. Поряд з цим, із скороченням виробництва запити суспільства на висококласних фахівців весь час зменшуються. На працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, звичайно, впливає і фінансово-економічна криза.

На сьогодні у роботодавців сформувався вимоги до випускників вишів. Це, перш за все, наявність досвіду роботи, знання іноземних мов, володіння комп'ютером тощо.

Криза має серйозний вплив на ринок праці, як в національному, так і в світовому масштабах. Не слід також замовчувати і українську складову кризи, що обумовлює дещо специфічне її національне забарвлення. Це проявляється в наступному:

- зупинено розширення бізнесу;

- зменшення пропозиції на ринку праці зумовлює поглиблення тенденцій відриву сфери практичної діяльності випускників вишів від профілю їх навчання;
- деякі спеціальності вищої освіти можуть швидко втратити привабливість через практичну неможливість працевлаштування за фахом і брак психологічної готовності до гнучких технологій пошуку роботи;
- відсутність єдиної державної бази даних про наявність вакантних місць (в т.ч. і новостворених) у регіонах, областях, районах, що негативно впливає на процес пошуку вакантних місць і налагодження зв'язків із замовниками.

Тенденції працевлаштування залежать від ряду факторів:

- застаріння лабораторної бази вищих біологічних і технічних навчальних закладів погіршують позиції їх випускників порівняно з колегами із закордонних університетів у боротьбі за відповідні посади на найбільш складних виробництвах;
- низький рівень шкільної освіти в Україні врешті відіб'ється на фаховій підготовці фахівців вишів, що погіршить їх можливості працевлаштування за кордоном;
- поступове наближення структури аграрного сектору, до такого в розвинутих країнах обмежить, можливості працевлаштування випускників. Це призведе до скорочення чисельності спеціалістів аграрного профілю;
- швидке старіння технологічних знань та навиків в умовах оновлення виробництва, що вимагатиме систематичного навчання і вилучення з найбільш перспективних галузей негативних до цього працівників, а значить: кращі шанси для молоді;
- можна очікувати на рух України в руслі загальносвітових тенденцій розвитку фірм, професійних послуг, незалежної професійної діяльності, самозайнятості, дрібного підприємництва та економічної самодіяльності молоді взагалі, що створює позитивні перспективи для випускників посткризового періоду;
- чисельність випускників вищих навчальних закладів має тенденцію до скорочення, що буде поступово підвищувати напруженість на ринку праці;
- посилиться боротьба роботодавців за справді талановиту молодь, що цілком може набирати форм поглибленої співпраці між навчальними закладами та індустрією, а це сприятиме підвищенню рівня освіти випускників і збільшенню їх конкурентоспроможності на ринку праці загалом.

Для організації працевлаштування випускників університету розроблено і впроваджено заходи на рівні ректорату, деканатів та випускових кафедр: ярмарки професій, навчально-виробничі семінари за участі роботодавців, майстер класи. Це дає позитивні результати в кризовий час.

З метою сприяння студентам та випускникам університету у працевлаштуванні, підтримці партнерських відносин з роботодавцями регіону в університеті у складі навчально-методичного відділу створено відділ сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, який працює за такими напрямками:

- сприяння у працевлаштуванні випускників;
- проведення тренінгів з техніки пошуку роботи і написання резюме;
- надання консультацій студентам і випускникам з питань просування професійною кар'єрою;
- визначення способів і можливостей працевлаштування випускників;
- допомога у виборі напрямку розвитку кар'єри;
- моніторинг випускників за закріпленням за першим робочим місцем.

Проблемою сьогодення є співпраця і збереження діючих робочих місць. На це і має бути направлена діяльність уряду. Зокрема, розширити діяльність вищих навчальних закладів, які надають другу фахову освіту за відповідну оплату.

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького, як єдиний у Західному регіоні, проводить підвищення кваліфікації фахівців в галузі тваринництва (3500 спеціалістів за останні п'ять років), а також надає можливість одержати другу вищу освіту студентам університету і випускникам інших навчальних закладів із спеціальності „Маркетинг” за напрямком „Економіка і підприємництво”, освітньо-кваліфікаційного рівня „Спеціаліст”. За п'ять останніх років другу вищу освіту здобули 95 студентів старших курсів нашого університету. Це надає їм суттєву перевагу при працевлаштуванні, зокрема працевлаштовано із спеціальності „Маркетинг” – 32 особи.

Висновки. Апробовані нами методи управління працевлаштуванням на рівні ректорату, деканатів та випускових кафедр, організація і проведення заходів та здобування другої фахової освіти суттєво підвищує можливості випускників працевлаштуватися.

Література

1. Айзенк Г.Ю. Проверте свои способности. – Санкт-Петербург: Изд. «Союз», 1996. – 160 с.
2. Барко В.І., Шаповалов О.В., Панок В.Г. Психологічна діагностика здібностей особистості до навчання у вузі // Практична психологія та соціальна робота. – 1998. – №9. – С. 27-30.
3. Драч М.П., Галух Б.І., Чепига М.П. Можливість працевлаштування, як важливий психологічний чинник при виборі професії. – Науковий вісник ЛНУВМ та БТ імені С.З. Гжицького. – 2011. Том №3(49). – с.119-123.
4. Драч М.П., Галух Б.І., Чепига М.П., Драчук А.О. Працевлаштування випускників університету. – ЛНУВМ та БТ ім. С.З. Гжицького «Світ університету». № 3-4 (215), 2011. с. 4-5.
5. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности. – СПб: Питер., 2010. - 448 с.

6. Карпинська С.Я., Мітельман Р.Й., Синявський В.В. та ін. Основи професіографії: навчальний посібник. – К. МАУП, 1997. – 148 с.

7. Мяс Р. Искусство профессионального консультирования. – М.; Независимая фирма «Класс», 1994. – 144 с.

8. Тугай А. Наша мета – випускати класних спеціалістів // Вища школа, 2005. – №3. – С. 22-35.

9. Чепига М.П., Федорович В.С., Драчук А.О. Крок до мети на шляху мудрості. // Методичний посібник з профорієнтації – Львів: Вид. ЛНУВМ та БТ ім. С.З. Гжицького, 2011. - 96 с.

Summary

D.D. Khmiljar, M.P. Chepyha,

Lviv national university of veterinary medicine and biotechnology named after

S. Gzhytskyj

EMPLOYMENT FOR GRADUATES IN THE PRESENT

There was described the problems of employment in the decline of agricultural production and the requirements of employers to professional skills of graduates. The role of the second education to improve employment in a particular environment.